

ДЕЛО N^o

**Valmieras rajona centrālās
bibliotēkas teksta atskaite.**

1984. gads

НА _____ ЛИСТАХ

НАЧАТО _____

ОКОНЧЕНО _____

55

Valmieras rajona CBS vadītājam.

Rūjienas pilsētas bibliotēkas
p a s k a i d r o j u m s

pie 1984.gada skaitliskās atskaites.

Apmeklētāju skaits samazinājies sakarā ar to, ka bibliotēkai nevaram pasūtīt limitētos preses izdevumus.

Piemēram, Maskavas modes žurnālus, ārzemju žurnālus. Ņemot vērā iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanos, pieaug arī viņu iespējas pašiem iegādāties dažādus preses izdevumus un ar katru gadu mazāk viņi izmanto bibliotēkā esošos žurnālus. Stāvoklis varētu uzlaboties, ja bibliotēkām nepastāvētu limitētie ierobežojumi pasūtīt preses izdevumus.

Apmeklētāju skaits samazinājies tikai lasītavā.

1985.g. 9. janvārī. Vecākā bibliotekāre :

S. Sturģ

Rūjienas pilsētas izpildkomitejas

priekšsēdētāja :

J. Jāns

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas
atbildes uz papildus jautājumiem.

- I. 1984.gadā darbinieki mainījušies 2 bibliotēkās.
 - 1. Dikļu ciema I.bibliotēkā - 1 darbiniece
 - 2. Kocēnu ciema I.bibliotēkā - 2 darbinieces
- 2. Apmaiņas fonds rajona bibliotēkās:
 - grāmatu skaits uz 1984.gada I.janvāri - 490 eks.
 - saņemts gada laikā - 7 eks.
 - izniegts gada laikā nav
 - grāmatu skaits uz 1985.gada I.janvāri - 497 eks.
- 3. Skaņu plašu skaits rajona bibliotēkās - 343 eks.
Izniegums - 34
1984.gadā skaņu plates iegādātas nav.
- 4. 1984.gadā visas jaunsaņemtās grāmatas klasificēja pēc BBK, arī katalogu kartītes šifrēja pēc BBK.
3 bibliotēku darbinieku semināros notikušas teorētiskās un praktiskās nodarbības šajā jautājumā.
Uzsākta sistemātiskā kataloga starpkaršu veidošana.
Visā bibliotēku sistēmā plānots pilnīgi pāriet uz BBK 1989.gadā.
- 5. "Teicama darba bibliotēkas" nosaukuma iegūšanai izvirzīta Zilaiskalna ciemata bibliotēka.

Rajona centrālās bibliotēkas
direktore: *B. Ansonja*

Darba saturs un galvenie uzdevumi.

Noglēdzies saspringta darba cēliens. Aizritējis II.piecgades 4.gads ar saviem uzdevumiem un problēmām. Un to ir bijis daudz. Aktuāla vēl vienmēr palikusi miera problēma, daudz risināmu uzdevumu izvirzījuši PSKP CK Plēnumos apspriestie jautājumi. Un viss tas ir atspoguļojies bibliotēkas darbā. Bet svarīgi ir bijuši ne tikai šie jautājumi. Ir strādāts arī pie vairākiem citiem. Tā, piemēram, visu gadu pastiprināti tika propagandēta juridiskā literatūra sakarā ar republikānisko konkursuskiati. Sevišķa uzmanība pievērsta darbam ar jaunatni gan atkal sakarā ar jaunu konkursu "Mēs-jaunie strādnieki", gan atsaucoties rajona izpilddomitejas lēmumam par pasākumu veikšanu, lai samazinātu noziedzību pusaudžu vidū. Darbam ar jauniešiem turpmāk tiks pievērsta vēl lielāka uzmanība, jo pašā gada nogalē notikušajā LKP rajona komitejas biroja sēdē, kur izskatīja kultūras nodaļas partijas p/o darbu ar jaunatni, tika pieņemts lēmums, kurš noteica kultūras darbiniekiem vēl aktīvāk iekļauties jaunatnes komunistiskajā audzināšanā, vairāk rūpēties par jauniešu brīvā laika aizpildīšanu. Arī CB šeit paveras plašs darba lauks.

Daudz darba ieguldīts arī gatavojoties vairākām ievērojamām gadadienām. Ar 2.pusgadu sākām aktīvi gatavoties Valmieras atbrīvošanas no vācu fašistiskajiem iebrucējiem 40.gadadienai, kuru atzīmējam septembrī. Tomēr galvenā vērība tika pievērsta Lielās Uzvaras 40.gadadienas sagaidīšanai, kuras atzīmēšana vēl gaidāma. Propagandēta arī literatūra, gaidot Kr.Barona 150 dzimšanas dienu.

38

Iedzīvotāju bibliotekārās apkalpošanas
organizācija.

1984.gadā Valmieras pilsētas bibliotekārās apkalpošanas tīkls palicis nemainīgs. Bez rajona centrālās bibliotēkas pilsētas iedzīvotājus vēl apkalpo vairākas lielākas un mazākas bibliotēkas. Vienīgā CB pārvietojamā bibliotēka atrodas pilsētas pansionātā.

Lasītāju skaits CB turpina augt a no gada gadā. Vislielākais pieaugums ir bijis tieši pagājušajā gadā - 312 lasītāju. Stabili tas paaugstinās tieši lasītavā, kas, domāju, izskaidrojams ar kvalitatīvu lasītāju apkalpošanu. Tomēr lasītāju skaits aizvadītajā gadā paaugstinājies arī abonementā. Aizvadītais gads bijis veiksmīgāks nekā 1983., jo palielinājušies visi galvenie darba rādītāji:

Lasītāju skaits +312

Kopējais izsniegums +3923 eks.

Apmekējums + 1119

Salīdzinot šos skaitļus, jāņem vērā, ka 1983.gadā CB turpinājās ilgstošs remonts, kas stipri apgrūtināja lasītāju apkalpošanu. Tomēr, kā jau minēju iepriekšējā gada atskaitē, līdz 150000 eks. lielam literatūras izsniegumam mēs laikam gan vairs netiksim, bet nav arī vajadzības pēc tā censties.

Bibliotēkas propagandas pasākumi aizvadītajā gadā bijuši dažādi. Jau par ierastu pasākumu ir kļuvis ikmēneša raidījums radiomezglā "Grāmata - mans draugs", kur uzstājas lasītavas vecākā bibliotekāre S.Gailīte ar visdažādākajiem literatūras apskatiem, pārrunām un informācijām. Bibliotēku propagandē arī samērā biežā uzstāšanās dažādos kolektīvos, iestādēs, uzņēmumos, senāksmēs.

1984.gadā CB ieguvusi savā ziņā vērtīgu kadru - mākslas zinātnieku, kurš pagājušo gadu beidza Mākslas akadēmiju. Ja daudzos bibliotekārā darba jautājumos viņš neorientējas, tad ir neatsverams kā mākslas literatūras propagandētājs, kā lektors par estētikas jautājumiem. Viņš ir arī pie CB nodibinātās TU Tēlotājas mākslas fakultātes dekāns. Esam uzņēmuši kontaktus ar visām pilsētas vidusskolām un piesolījuši savu palīdzību un

sadarbību par šiem jautājumiem, bet, ak vai, cik skolas ir pasīvas un it kā negribīgas un pat nevar pateikt, ko gribētu konkrēti dzirdēt no mums, ko lai mēs regulāri sniegtu viņiem.

Centrālo bibliotēku propagandē arī ciešā sadarbība ar TIN, laikrakstu "Liesma" u.c. iestādēm, kā arī atsevišķu bibliotēkas darbinieku vairākkārtēja uzstāšanās publikas priekšā. Turpinām arī organizēt lielus masu pasākumus divas reizes gadā kultūras namā sakarā ar aktuāliem, nozīmīgiem notikumiem.

Darbs abonementā.

"Grāmata ir vienas paaudzes garīgais novēlējums otrai paaudzei". (A.Hercens)

Ir beidzies II.piecgades 4.gads. PSKP CK velta lielu uzmanību jaunatnes ideoloģiskajai audzināšanai. Ir notikušas dziļas kvalitatīvas pārmaiņas virzītājspēkos un radusies nepieciešamība pilnveidot ražošanas attiecības. Ciešā sakarā ar to jānotiek pārmaiņām arī cilvēka apziņā, visās sabiedriskās dzīves formās. Bibliotēka propagandēja zinātnes sasniegumus, sociālistisko sacensību, PSRS likumu par darba kolektīviem, skolas reformas īstenošanu, tiesiskās audzināšanas darbu.

Sāksies jaunais - 1985.gads - aktīvas gatavošanās gads PSKP 27.kongresam. Rit 40.miera gads. Gaidāmi Uzvaras svētki, dziesmusvētki, Krišjāņa Barona 150.jubileja. 1984.gadā ir uzsākta veidot kartotēka - "Krišjānim Baronam - 150"

1984.gadā rajona CB lielu uzmanību pievērta pusaudžiem, viņu tiesiskajai audzināšanai. Izveidojām tiesiskās literatūras izstāžu ciklu "Kā es izprotu likumu". Derīgus padomus pusaudžiem dod grāmatu izstādes "Saprātīgi un saturīgi izmantosim savu brīvo laiku" un izstāžu cikls "Laikabiedra portrets" un "Stāsti par profesijām".

Galvenie darba skaitliskie rādītāji abonementā:

Lasītāju sastāvs:

Strādnieki - 1210

kolhozieki - 32

kalpotāji - 996

Mācību iestāžu audzēkņi - 510

Augstskolu - 104

Pārējie - 253

Sievietes - 1891

latvieši - 2348

krievi - 555

pārējie - 202

No jauna gada laikā iestājušies bibliotēkā - 575

Apmeklējumu skaits - 20737

Mūsu bibliotēka grāmatas propagandē ar izstāžu, grāmatu apskatu, publikācijām laikrakstā "Liesma" un rajona radiomezģla palīdzību. Ja no jauna bibliotēkā iesaistījušies 575 lasītāji, tad pārstāju-

ši lasīt 420 lasītāju (skolnieki, kas iestājušies citās mācību iestādēs, iedzīvotāji, kas mainījuši dzīves vietu, kā arī nekārtīgie lasītāji-kavētāji. Bibliotēkas fonds neapmierināja I cilvēku(nav daiļliteratūras poļu valodā). Lasītājus uz bibliotēku uzaicinām telefoniski, rakstiski un ar lasītāju aktīva palīdzību. Vēl joprojām lasītāji ar zemu lasīšanas kultūru bibliotēku apmeklē nesistemātiski pēc vairākiem atgādinājumiem un dažreiz pat ar darba vietu kadru daļu palīdzību. Bez grāmatas mūsdienās nav iedomājama ne personības, ne tautas normāla attīstība.

Mūsu bibliotēkā ir pilnveidojies individuālais kontakts ar lasītāju. Nozīmīgas grāmatu propagandā ir rīkotās pārrunas par starptautisko stāvokli, kontrpropagandu, padomju dzīves veidu, svarīgākajiem partijas un valdības lēmumiem, darba organizāciju un disciplīnu, piegādes darba ritmu, dažādiem ētikas un estētikas jautājumiem Sabiedriski politiskā literatūra mūsu fondā veido 57% no visa izsniegtā grāmatu daudzuma. Daudz vairāk mūsu bibliotēkas fondus varētu izmantot pilsētas personīgo bibliotēku īpašnieki - mūsu uzdevums ir ieinteresēt arī šos lasītājus.

Lai grāmatas milzīgais audzinošais spēks pilnā mērā iedarbotos uz skolēnu prātiem un jūtām, bibliotēkai talkā jānāk skolēnu vecākiem. Ģimenes atbalsts šajā audzināšanas darba virzienā ir ļoti nepieciešams. Daudz un nopietni lasa tie skolēni, kuru vecāki ciena grāmatu. Lielāku lasītību varētu vēlēties no I0. un II.klašu skolēniem. RCB apmeklē skolu audzēkņi no 5 Valmieras pilsētas vidusskolām, 28.PPTV, 36.PPTKV, kā arī Valmieras vājdzirdīgo bērnu internātskolas audzēkņi. Darbu ar pusaudžiem un jauniešiem pašreizējā posmā nosaka PSKP CK 26.kongresa izvirzītie uzdevumi par kompleksu pieeju jaunatnes audzināšanā, PSKP CK lēmumi, kā arī Valmieras rajona IK izdotais lēmums par pasākumiem, lai pastiprinātu cīņu ar nepilngadīgo pārkāpumiem.

Sistemātiska un pārdomāta lasīšanas vadība visbiežāk nepieciešama pusaudžu un jauniešu vecumā, tādēļ VRCB īpaši strādā ar vispārīzglītojošo un profesionāli tehnisko vidusskolu audzēkņiem, kā arī ar jauniešiem ar vidējo un nepabeigtu vidējo izglītību, kuri strādā un tālāk nemācās.

Bibliotēkā lasa 616 lasītāji no 16-20 gadiem, no 20-27 gadiem - 740 lasītāji, vidējo mācību iestāžu audzēkņi - 510, jaunieši, kas strādā ražošanā - 232.

Īpašu vērību veltām tīkumības principu apguvei, komunistiskas attieksmes pret darbu ieaudzinašanai. Šajā nolūkā bibliotēkā iekārtotas izstādes: "Darbs-cilvēka sabiedriskās atziņas,

visa sociālā prestiža pamats"

"Dzīve dota labiem darbiem"

"Piecgades darba soļi"

"Kā klājas, magistrāle?"

"Piecgade - ikviena pienākums".

Viens no bibliotēkas galvenajiem uzdevumiem ir jauniešu lasīšanas kultūras veidošana. Izmantojam individuālās darba formas - pārrunas. pierakstot bibliotēkā, apmācot rīkoties ar bibliogrāfiskajiem materiāliem, uzziņu fondu, kā arī publicējot literatūras apskatus un rakstus laikrakstā "Liesma" ("Tu un bibliotēkas grāmata" u.c.) Domājam arī par pusaudžu un jauniešu brīvā laika lietderīgu izmantošanu. Plašai un daudzpusīgai lasīšanas tematikai veltītas izstādes:

"Meklē savu talantu"

"Paša audzināts draugs"

"Radnotehnika visiem"

"Jūsu magnetofons", "Šahs, šahs" u.c.

Par mūsu rajonā nepieciešamajām profesijām ir izlikts proforientācijai veltīts izstāžu cikls.

Nozīmīgs notikums 1984.gadā bija 40.gadadienas atzīmēšana, kopš Valmiera atbrīvota no fašistiskajiem iebrucējiem. Jauniešus iesaistījām bibliotēkas rīkotajā pasākumā "Mani raksta Valmiera". Šajā vakarā rakstnieks M. Birze pastāstīja, cik liela nozīme viņa personības izveidē skolas laikā bijusi Valmieras pilsētas bibliotēkai. Vakara apmeklētāji varēja iepazīties arī ar literatūru par Valmieru izstādē "Valmiera šodien".

Izstrādāts plāns literatūras propagandai par LTK notikumiem.

Šajā gadā īpaši propagandējām juridisko literatūru - piem. izstādēs "Likums un disciplīna", "Katru noziegumu var atklāt", "Cilvēks un likums". Septembrī lasītavas telpās notika jautājumu-atbilžu pēcpusdiens, kuras klausītāji bija arī 36.PPTKV audzēkņi. Nepilngadīgo lietu inspekcijas uzskaitē esošajiem jauniešiem un viņu vecākiem notikuši vairāki grāmatu apskati.

1984.gadā abonementā izsniegtas 1955 juridiska satura grāmatas.

Veidojot skolēnu un jauniešu komunistisko pasaules uzskatu, jāpanāk jaunieša vajadzība paplašināt politisko redzesloku, socialistiska patriotisma un proletāriskā internacionālisma jūtu nostiprināšanu, augstas pienākuma apziņas izkopšana. Par šiem jautājumiem ieinteresēja izstādes:

"Tikai tas, kas savu tēvzemi pazīst, var to patiesi mīlēt"

"Vē sture krājas, vēsture dzīvo"

"No Latvijas komjaunatnes vēstures"

"Pasaule un jaunatne" u.c.

Estētiskās audzināšanas jomā izlikta izstādes "Lai mūzika augšup mūs ceļ", kā arī grāmatu un publikāciju izstādes par ievērojamiem Latvijas māksliniekiem "Mūsu laikabiedrs" (M. Tabaka, I. Ranka, I. Kalniņš u.c.).

Lai sekmīgi varētu strādāt ar jauniešiem, kuri tālāk nemācās, bibliotēkā izveidota jauniešu grupa. Divas reizes gadā veic šīs grupas lasītāju formulāru analīzi, kuras rezultātā secina par jauniešu lasīšanas kultūru, interesēm. Vadoties no secinājumiem, sastādam darba plānu tālākam darbam. Plānojam izstādes un pasākumus šīs grupas lasītājiem.

Agrarānniecības apvienības speciālistu grupaš

Grupā 12 cilvēki: agronomi, inženiermehāniķi, zooliņģenieri, kolhozu priekšsēdētāji, priekšsēdētāju vietnieki. Lasītājus par jaunāko tehnisko literatūru informējam telefoniski.

Pedagogu grupa.

Šajā gadā, kad tika pieņemta un sākta realizēt dzīvē jaunā skolu reforma, pedagogu grupai veltījām lielu uzmanību. Grupā 140 skolotāji. Aktīvākos informējam individuāli, informāciju sniedzam arī skolām par jaunāko pedagogisko literatūru, kā arī par jaunākajiem PSKP CK Plēnumu lēmumiem iznākušo literatūru. Pedagogu grupai bibliotēkā iekārtotas izstādes, skolotāju konferencēs piedalījāmies ar grāmatu skatēm un literatūras apskatiem.

Lielu akcentu liekam uz darba pamatnozīmi cilvēka dzīvē, piem., "Darbs-mūsu Dzimtenes varenības pamats"

"Lopkopība-jaunatnes triecienfronte"

"Piecgade-ikviens pienākums"

"Vasaras diena gadu baro".

Teātra grupa.

Šai grupai sniedzam informāciju par jaunāko literatūru mākslā, psiholoģijā, filozofijā. Tālāk veidojam interesantu rakstu kartotēku par mākslas, psiholoģijas, filozofijas, literatūrzinātnes u.c. jautājumiem.

Propagandējot PSKP CK Plēnumu lēmumus, iekārtotas izstādes "PSKP CK februāra un aprīļa Plēnumu lēmumus dzīvē" un "Uzdevums visiem kopīgs", kurās lasītāji varēja iepazīties ar literatūru, kuros atspoguļota lēmumu izpilde.

X šodien katru satrauc miera nosargāšana un saglabāšana pasaulē. Iekārtotas 7 grāmatu izstādes, kas veltītas miera tematikai, piem., "Mūsu miera politika garantē planētas dzīvību", "Jautājums par Eiropas drošību 80-tajos gados" u.c. Izliktas arī grāmatu un citu materiālu izstādes, ar kuru palīdzību lasītāji varēja iepazīties ar mūsdienu imperiālisma centieniem, politiku, piem., "Imperiālisms: Notikumi. Fakti. Dokumenti", "Agresijas anatomija".

LKP 80. gadadienai bija veltīta pārruna "Mēs pirmos gados sasējām"... Izstādēs "Apspriežam PSKP CK projektu par skolu reformu" un "Padomju skola jaunajā posmā" ietvertie materiāli atspoguļoja skolu reformas galvenos virzienus. Propagandējot likumu par darba kolektīviem, abonementā iekārtotas izstādes "Darbs-mūsu dzīves nepieciešamība", "Personisks ~~darbs~~ paraugs-mērķtiecīgs darbs".

Lielu vērību mūsu valstī pievērš ikviena cilvēka personības veidošanai. Izstādes "Gribu kļūt citāds", "Meklē savu talantu", "Disciplīna, pašdisciplīna, ritms" galvenokārt domātas jaunatnei.

Tuvojas Lielās Uzvaras 40. gadadiena. Jau aizvadītajā gadā īpašu vērību pievērsām kara notikumu propagandai. Bez Valmieras atbrīvošanas gadadienas pasākumiem, plānojam arī pasākumus, kuros tiks runāts par LTK vēsturi, piem., "Kara memoāri", "Pavaronīgo cīņu takām", "Lai Rīga atkal dīdēt sāk".

Zināms darbs veikts sporta literatūras propagandā. Ar ziemas olimpiādes norisi, ievērojamiem sportistiem iepazīstināja izstāde "Olimpiādes jaunumi". Ar materiāliem par Latvijas basketbolu lasītāji varēja iepazīties izstādē "Nemirstībai pieskaroties". Turpinājām popularizēt tūrisma literatūru izstāžu ciklā "Ceļotāju klubs".

Lasītāji labprāt ņem grāmatas no medicīnas literatūras izstādēm "Dispanserizācija - mūsu veselībai", "Vāksim ārstniecības augus", "Mazkustība - cilvēka ienaidnieks".

"... mēs sev gatavojam netālā nākotnē pasaules katastrofu, tikpat brīdinošu kā atomkarš, turklāt darām to labsirdīgā pašapmierinātībā, gluži kā mazgadīgs idiots, kas ar šķērēm sagriež Rembranta gleznu". Tā raksta ievērojamais angļu dabaszinātnieks Dž. Darelis. Tādēļ arvien vairāk nepieciešams propagandēt grāmatas par saprātīgu attieksmi pret dabu, dabas aizsardzību. Šai tematikai veltītas 6 grāmatu izstādes. Lietderīga bija arī tikšanās ar zologu J. Brikmani, kurš iepazīstināja ar dabas aizsardzības tiesiskajiem aspektiem.

Ņemot vērā, ka CB lasītāju skaitā ir daudz šoferu, iekārtotas izstādes "Tuvplānā - cilvēks pie stūres", "Protī cienīt ceļu" u.c. Ciklā "Amatam zelta pamats" lasītāji varēja izvēlēties grāmatas par metinātāja, atslēdznieka u.c. tehniskajām profesijām.

Turpinājām propagandēt lauksaimniecības literatūru ar grāmatu cikla "Pārtikas programma - visas tautas lieta" palīdzību, piem., "No tehnikas - maksimālo", "Saglabāt visu izaudzēto". Lasītāju iecienītas ir praktisko padomu izstādes "Radiotehnika visiem", "Ziedi un mēs", "1000 padomu" u.c.

Propagandējot mākslas literatūru, atsaucemies uz aktuāliem notikumiem republikas mākslas dzīvē - dzejas, mākslas, arhitektūras dienām, izcilu kultūras darbinieku jubilejām un atceres dienām. Kultūras līmeņa celšanos, idejisko un tikumisko uzskatu veidošanos veicina mākslinieciski augstvērtīgas daiļliteratūras lasīšana. Tās propagandē īpaši liela nozīme ir individuālajam darbam ar lasītāju. Tā iespējams veidot lasītāja gaumi, pasaules uzskatu. Par jaunumiem daiļliteratūrā regulāri informējam teātra un pedagogu grupas lasītājus, žurnālistus, kā arī jauniešu grupas lasītājus. Ir izveidojusies lasītāju līderu grupa, kuras lasītāji iesaka citiem izlasīt iepatikušās grāmatas. Savā darbā ņmantojam arī informatīvo krājumu "

" , kuru lasa arī vairāki lasītāji.

1984. gadā iesākām izstāžu ciklu "Iesakām izlasīt", kurā propagandējam atsevišķas grāmatas, piemēram, N. Dumbadzes "Mūžības likums", O. Vācieša "Ar pūces spalvu".

Mazinājusies lasītāju interese par dzeju, tāpēc izlikām izstādi "Ausmā dzimusi sirds" (par PSRS tautu dzeju). Gadā izsniegtas

1743 dzejas grāmatas. Interesi izraisīja filma "Krasts", līdz ar to vairāk pieprasīja J. Bondareva darbus. Daīlliteratūru propagandējām arī jubileju un piemējas izstādēs un pārrunās.: O. Vācietim, R. Sēlim, I. Peihtvangeram, N. Līvam, J. Bondarevam. Diemžēl ļoti maz aizvadītajā gadā izdevniecības izdevušas padomju un ārzemju fantastiku, piedzīvojumu literatūru latviešu valodā (V. Ardantska, J. Senjonova, A. Azimova, R. Bredberija darbus).

Neapmierina sliktā poligrāfiskā grāmatu apstrāde, joprojām izdod brpēstus izdevumus, kuri izjūk pēc vienreizējas lasīšanas. Arī grāmatu pārsiešanas tehnoloģija Valmieras SPK ir nekvalitatīva.

Lasītājiem atteikto pieprasījumu burtņīca.
1984. gadā registrēti 88 atteiktie pieprasījumi. Galvenokārt tiek uzskaitītas nozaru grāmatas. Studentus neapmierina bibliotēkas politekonomijas, PSKP vēstures un statistikas grāmatu fonds. Ir jāatsaka arī šauri specializētā un tehniskā literatūra. Pieprasījumus apmierinām, izmantojot CBS vienoto fondu un CB fondu rindas kārtībā.

Fonda saglabāšana un organizācija.

1984. gada 3. ceturksnī tika veikta CB grāmatu fonda analīze.

Kopējais grāmatu fonds CB ir - 76710 eks.

Latviešu valodā - 37307 eks. - 48,6%

Krievu valodā - 38205 " - 49,8%

Svešvalodās - 1198 " - 1,5%

Daīlliteratūras kopējais fonds - 36.978 eks.

PSRS tautu literatūra - 3313 "

No visas daīlliteratūras:

PSRS tautu literatūra - 8,96%

Krievu literatūra - 29,2%

Latviešu literatūra - 23,9%

Latviešu, krievu un citu PSRS tautu literatūras sadalījums pēc eks. skaita pa valodām %:

Latviešu pirmspadomju	- 3,16%	eks. skaits latv. val.	2,93%	kr. v.	0,23%
" padomju	- 20,77%		19,23%	"	1,54%
Krievu pirmspadomju	- 4,41%		1,43%	"	2,98%
Krievu padomju	- 24,71%		8,13%	"	16,6%

67

Lielu darbu veicam, lai saglabātu un saudzētu mūsu bibliotēkas fondu. Ilgstoši neatdotas grāmatas kavē grāmatu fonda apgrozību. Rajona centrālajā bibliotēkā ir apmēram 420 lasītāji - kavētāji. Divas reizes gadā sūtam uz visiem 4 rajona uzņēmumiem un iestādēm nekārtīgo lasītāju sarakstus. Lūk, pēdējā pusgada darba rezultāti. Tika aizsūtīti saraksti uz 34 darba vietām. Atbildes noteiktajā laikā atsūtīja 23 iestādes. Sarakstā bija 381 lasītājs -kavētājs. Ar bibliotēku saistības nokārtoja 148 lasītāji, 60 lasītāji ir mainījuši dzīves un darba vietas. Valmieras Stikla šķiedras rūpnīcā strādā 68 mūsu bibliotēkas lasītāji-kavētāji, bet rūpnīcas administrācija neuzskata par vajadzīgu pat atbildēt uz mūsu iesniegto sarakstu. Katru gadu 1.aprīlī laikrakstā "Liesma" publicējam feļetonu par dažiem bibliotēkas lasītājiem-kavētājiem, bet arī tad pēc šī raksta publicēšanas 3 lasītāji vēl joprojām nav iegriezušies bibliotēkā atdot pamētas grāmatas. Darbs ar lasītājiem-kavētājiem ir bezcerīgs un smags. Ļoti patīkami, ka 1984. gadā presē ir parādījušies raksti par bibliotēku un viņas lasītāju. Rakstniece Ilze Indrāne savā vēstulē, kas publicēta laikrakstā "Cīņa" pievērsusies nopietnai problēmai - grāmatas ceļam pie lasītāja, konkrēti ir domāta I.Indrānes grāmata "Zemesvēži dzirdēt". Lieliski un labi palīgi bibliotēkām ir arī raksti žurnālā "Padomju Latvijas Sieviete" 1984.gada rubrikā "Grāmata gimenē"(S.Viese,L.Dzene).

"Tiklab Roinis, tiklab Čeks, Tiklab Vācietis papildina te augstāko tikumisko spēku, kurš uztur sirdsapziņu laikā un tautā, kas ir aizmugure godam un šķērslis nelietībai. Ja mēs gribam, lai Ojārs mūžam lapa un saprot, ir jātur dzīva tā sirds, kas viņu sauc" raksta V. Avotiņš laikrakstā "Padomju Jaunatne" 1984.gada 28.novembrī. Paturēsim šos vārdus katrs savā atmiņā.

Lasītāju apkalpošanas nodaļas vadītāja:

DARBS AR VIENOTO FONDU.

1984. gadā grāmatu iekšējā apmaiņā iesaistījušās 34 bibliotēkas no 35 CBS strukturvienībām. Iekšējā apmaiņā nav iesaistījusies Burtvieku ciema bibliotēka, šeit to ietekmē bibliotēkas atrašanās vieta un arī tas, ka, ciema teritorijā atrodas vēl divas bibliotēkas.

Filiālbibliotēkas katru mēnesi iesūtīja FION atskaites par iekšējo apmaiņu. Bet bija vēl dažas tādas bibliotēkas, kuras atskaitījās tikai gada beigās, tādēļ grūtāk bija sekot filiālbibliotēku darba ritmam.

1984. gadā 1155 lasītāji izmantojuši iekšējo apmaiņu. Lasītāju skaits, salīdzinot ar iepriekšējo gadu ir pieaudzis par 255 vienībām. Literatūras izsniegums ir 2944. Arī šis rādītājs ir palielinājies (par 36 vienībām). Grāmatu izsniegums ir 1477. Šis skaitlis, salīdzinot ar 1983. gadu, ir samazinājies par 138 vienībām.

Visaktīvākās iekšējās apmaiņas izmantotājas ir Mazsalacas pilsētas bibliotēka (saņemtas 166 vienības, izsniegtas 161 vienība), Rencēnu ciema I. bibliotēka (saņemtas 103 vienības, izsniegtas 8 vienības), Valmieras ciema I. bibliotēka (saņemtas 69 vienības, izsniegtas 8 vienības), Vecates ciema 2. bibliotēka (saņemtas 54 vienības), Valmieras ciema 2. bibliotēka (saņemtas 49 vienības, izsniegtas 16 vienības). Rencēnu ciema I. un Valmieras ciema I. bibliotēka izceļas ar lasītāju apkalpošanas operativitāti. Ja CBS vajadzīgās grāmatas nav, pieprasījumi tiek apmierināti SBA kārtā. Bibliotekāres daudz dara iekšējās apmaiņas un SBA propagandā.

1984. gadā sagatavotas 2 izstādes: Valmieras ciema I. bibliotēkai par latviešu tēlotāju mākslu un Rencēnu ciema I. bibliotēkai par dabas aizsardzības jautājumiem. Ir izsūtītas 18 grāmatu kopas - 144 grāmatas 11 bibliotēkām. Šajā gadā grāmatu kopu apjoms ir kļuvis mazāks, jo trūkst daļlīteratūras grāmatu krievu valodā un kopas galvenokārt tiek veidotas no šīs literatūras. Lai apmierinātu visu bibliotēku pieprasījumus, nācās kopas veidot skaitliskā ziņā mazākas. Tas pats ir arī ar izstādēm, jo FION fonds ar nozaru literatūru papildinās samērā lēni.

Nākošajā gadā lielāka iniciatīva jāprasa no ciemu bibliotēkām, lai bibliotekāri māk jau ar gataviem tematiem.

Vēl samērā maz uzmanības tiek veltīts iekšējās apmaiņas propagandai. Nākošajā gadā katrai bibliotēkai ir jāizgatavo plakāti, kuri vēstītu par iekšējās apmaiņas būtību un izmantošanas noteikumiem.

Bibliotekāru semināros pēc jauno sūtījumu saņemšanas regulāri tika nolasīti jaunākas literatūras apskati. Jaunumu izstāde pastāvīgi atrodas PION telpās. Lielu darbu iekšējās apmaiņas propagandā veic bibliogrāfs, kurš veido kartotēku "Jaunās grāmatas Valmieras rajona bibliotēkās". Kartotēka atrodas abonementā pie jaunumu izstādes. Bibliotekāru semināros tika sniegti arī metodiski norādījumi par veikotā fonda propagandas metodēm un formām. Tika apmācīti divi jaunie bibliotekāri - Dikļu ciema I. un Kocēnu ciema 5 bibliotēka.

1984. gadā attīrīti fondi no novecojušās, nolietotās un neprofila literatūras Brenguļu ciema I., Burtaieku ciema, Dikļu ciema I. un 2., Kauguru ciema I., Kocēnu ciema I, Mašīņu ciema un Reucēnu ciema I. bibliotēkā. Dubletī un neprofila literatūra tika nodota Valmieras rajona centrālajai slimnīcai un speckomendatūrai.

PION vecākā bibliotekāre : *L. Lunde*

VALMIERAS CBS LASĪTĀJU APKALPOŠANA
SBA KĀRTĀ 1984. GADĀ.

1984. gadā Valmieras rajona CBS ir 4II SBA pasūtījumi. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, to skaits ir par 45 vienībām pieaudzis. Saņemti ir 338 eksemplāri. Saņemto eksemplāru skaits ir samazinājies par 40 vienībām. Lasītāju skaits, kuri izmanto SBA ir palicis iepriekšējā gada līmenī - 118 lasītāji. Nedaudz palielinājies (par 5 vienībām) ir lasītāju skaits filiālbibliotēkās - 57 lasītāji. SBA kārtā literatūru pasūtījušas 18 filiāles no 35. Šis skaitlis salīdzinājumā ar 1983. gadu ir palielinājies par vienu vienību. Labi savu darbu veis Mazsalacas pilsētas bibliotēka (28 pasūtījumi), Reacēnu ciema I. bibliotēka (15 pasūtījumi), Valmieras ciema I. bibliotēka (18 pasūtījumi). Pārējās bibliotēkas savus pieprasījumus ir apmierinājušas izmantojot iekšējo apmaiņu.

Analizējot pasūtīto literatūru pēc pasūtījuma nolūka:

- mācību literatūra - 66%
- literatūra darbam - 28%
- literatūra pašizglītibai - 6%

Mācībām literatūru pasūta studenti - meklētāji, kā arī tie, kuri apmeklē kādus kvalifikācijas celšanas kursus.

Literatūru darbam šogad vairāk ir sākuši pasūtīt pedagogi, vēsturnieki un mākslas vēsturnieki, Valmieras drāmas teātra aktieri. Literatūras pasūtījumi darba vajadzībām ir palielinājušies par 8%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu.

SBA kārtā saņemtās literatūras dalījums pa zinātņu nozarēm:

I,2,3K,3,9,	123 eks.	36%
4	17 eks.	5%
5,5A	16 eks.	5%
6I	-	
6	93 eks.	27%
63	25 eks.	7%
7	33 eks.	10%
7F	7 eks.	2%
8	12 eks.	4%

9I	2 eks.	1%
0	-	
D	10 eks.	3%

Šogad pieaudzis ir sabiedriski, politiskās literatūras pasūtījumu skaits (par 20 vienībām), valodniecības literatūras pasūtījumu skaits (par 13 vienībām), mākslas literatūras pasūtījumu skaits (par 20 vienībām). Krasī samazinājies ir lauksaimniecības literatūras pasūtījumu skaits (par 63 vienībām).

SBA Valmieras rajonā ir radušies jau savi pastāvīgi lasītāji. Centrālās bibliotēkas abonementā ir izvietots SBA plakāts, kurš iepazīstina lasītājus ar SBA būtību un izmantošanas noteikumiem. Šogad SBA darbā daudz ir palīdzējušas lasītāju apkalpošanas nodaļas darbinieces, kuras iesaka lasītājiem izmantot SBA pakalpojumus. Nākošā gadā vairāk vajadzētu piestrādāt pie SBA propagandas rajonā, visām ciema bibliotēkām būtu nepieciešami SBA plakāti, kā arī propagandai izmantot rajona laikrakstu un vietējo radio.

1984. gadā veikts 21 bibliotēku apmeklējums. Bibliotēku darbinieku semināros nolasītas 2 lekcijas par SBA darba jautājumiem. SBA darbā apmācīti 2 jaunie bibliotekāri (Dikļu ciema I., Kocēnu ciema I.). Bibliotēku apmeklējumu laikā sniegti metodiski norādījumi kartotēku veidošanā, pieprasījumu veidlapu aizpildīšanā, runāts par SBA propagandas darbu.

SBA darbu rajonā traucē biežā darbinieku maiņa ciemu bibliotēkās (4).

1984. gadā uz pusi ir pieaudzis atteikto pieprasījumu skaits. Atteikumus galvenokārt ir saņēmuši divi lasītāji (15 atteikumi). Viņu pasūtītās grāmatas galvenokārt ir vācu valodā un izdotas pagājušā gadsimtā. Tāpēc arī bieži vien ziņas par izdevumiem bija neprecīzas un precizēt CB nebija iespējams. Bieži vien šie izdevumi ir ļoti vērtīgi un tos var izmantot tikai lasītāvas.

1984. gadā Valmieras rajona CBS SBA kārtā apkalpojusi p/s "Burtnieki" arodbiedrību bibliotēku, Valmieras 5.vidusskolas bibliotēku, Samatorijas "Dikļi" bibliotēku.

VALMIERAS RAJONA CB ABONENTU (CITU RESORU BIBLIOTEKU) APKALPOSANA SBA KĀRTĀ

Citu resoru b-ku skaits rajonā (pil- sētā)	Apkalpoto abonentu skaits		Sapemti pieprasījumi		Izsniegts abonentiem			Pārūtī- ti pie- prasīju- mi	Attei- kumi.
	sava raj.citu resoru b-kas	b-kas citos rajonos	pavisam	t.sk.koordināci- jas kārtā	t.sk. rindas kārti- bā	t.sk. kopā jas	8		
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10
23	3	-	39	-	39	-	-	-	-

VALMIERAS CBS LASITĀJU APKALPOŠANA SBA KĀRTĀ 1984. GADA.

Lasītāju skaits, kas izmantojuši SBA	Nosūtīti SBA pieprasījumi	Sagatāta li- teratūra	Sagatāti atteikumi	Bibliotēku skaits, no kurām sa- ņemta literatūra												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
II8	57	4II	I34	338	II	42	I5	I5	I2	I2	-	3	4	3	2	
	no tiem 11- 1111111110- tākas	pavājam	no tiem 1111111110- 110tākas	pavājam	no tām ko- pijas	pavājam	netiek iz- mantoti pas- ākumi ar nolī- kumu jāpabeidz	var izmantot tikai uz vie- tas (bēstī- pārbaudīto)	pavājam	gava raj. at- būvniecībai un xeroxam	d-kas oļos raj. (pils.) republikā SBA centrā atn. xop. b-kas VISSAVALD. SBA centrā.					

LASĪTAVAS DARBS.

1984.gada lasītavas apmeklētāju skaits bija 4854, lasītāju - 840, tai skaitā tikai lasītavā lasa -378. Visvairāk lasītavu apmeklēja kalpotāji - 392, pēc tam strādnieki - 214, ar augstāko izglītību - 187, ar vidējo speciālo - 163. Lasītāju pieprasījums pēc literatūras bijis no visdažādākajām zinātņu nozarēm.

1984.gadā lasītavā sniegtas 603 bibliogrāfiskās uzziņas, literatūras izsniegums bija 48974 literatūras vienības. Lasītavas fonds daļēji atspoguļojies nolasītajos apskatos, plašās literatūras skatēs un izstādēs, kuras bijušas ārpus bibliotēkas, bet vistiešāk tas izmantots lasītavā iekārtotajās lielajās literatūras izstādēs. Tā gada sākumā par pedagogijas jautājumiem un skolu reformas projekta apspriešanas gaitu vēstīja izstāde "Padomju skola jaunajā posmā". Tajā tika ietverti ļoti daudz preses materiāli un izmantots mūsu rajona laikraksts "Liesma". Literatūras skate "Mieru!

Pilsētai,
cilvēkbērniem,
mātes šūpuļa dziesmai,
dīgstošam zāles asnam - mieru!" (V.Līvzemnieks)

lasītājus iepazīstināja ar daiļdarbiem, kuros risināta miera tematika, ieskaitot folkloru. Tās bija latviešu un padomju autoru stāstu, dzejoļu izlases un krājumi, romāni, publicējumi periodikā. Izstādē "Manas Dzimtenes ļaudis" bija ietverta aprakstu literatūra par izciliem darba varoņiem, māksliniekiem, rakstniekiem. Lai atcerētos ievērojamus cilvēkus, tiem veltītas vairākas lielas literatūras izstādes. "Viņa spēks no zemes un jūras" sniedza ieskatu Tautas rakstnieka Viļa Lāča daiļradē, viņa darbu galvenajos ekranizējumos un iestudējumos uz skatuves. Daudzu lasītāju vidū iecienītajam PSRS Tautas skatuves māksliniekam Kārlim Sebrim bija veltīta izstāde "Dzīvot saskaņā ar sevi". Ir novērots, ka lasītāju uzmanību piesaista vairāk tās izstādes, kurās bagātīgāks ilustratīvais materiāls. Tam kā apstiprinājums bija Starptautiskajai bērnu aizsardzības dienai veltītā izstāde "Bet kas ir bagātāks, es tagad sev prasū, par jauko bērniību?" (Sudrabu Edžus), tajā bija redzami bērni dažādu padomju mākslinieku darbu reprodukcijās.

73

Aizvadītajā gadā lasītavā palielinājies tehniskās literatūras izsniegums, galvenokārt tas attiecināms uz žurnāliem ("Radio", "Tehnika molodeži"). Ne velti lasītājos dziļu interesi izraisīja literatūras skate "Stūre tavās rokās", kura bija veltīta auto-transporta darbinieku dienai un lasītājiem deva iespēju ielūkoties automobiļa vēsturē, dažādu marku automobiļu lietošanas iespējās, ceļu satiksmes noteikumu jaunumos, iepazīties ar praktiskiem padomiem, žurnāla "Svet-motor" komplektu, publikācijām laikrakstos "Padomju Jaunatne" un "Liesma", žurnālā "Ogņok" (par brāļu Karapetjanu varonību Erevānā, izglābjot 20 cilvēku dzīvības).

Ar interesi lasītāji aplūkoja un izmantoja materiālus par pirmo kosmonautu J. Gagarinu viņam veltītajā 50 gadu jubilejas izstādē "108 minūtes un visa dzīve".

Katru gadu palielinās interese par savu novadu un pavisam dabiski, ka rešais spēj palikt vienaldzīgs pret rakstīto, kas skar viņa pilsētu, viņa dzimto pusi. Pagājušajā gadā, tāpat kā citas republikas pilsētas, arī Valmiera atzīmēja atbrīvošanas 40. gadadienu. Sajā laikā lasītavā bija izlikta izstāde "Viss laikā ritēdams, caur gadiem mijas" (L. Taicens), kura ļāva ielūkoties Valmieras pagātnē un šodienā. Lielā literatūras izstāde bija veltīta arī Mākslas dienām - 84 Valmieras rajonā, iepazīstinot ar Mākslas dienu programmu, norisi mūsu rajonā, kā arī ar to mākslinieku daiļradi, kuru darbi bija izstādēs (I. Zariņš, G. Krollis, A. Dembo u.c.). Izstāde "Dzeja - dvēseles valoda" bija veltīta Dzejas dienām un propagandēja to autoru darbus un jaunākās publikācijas, kuri piedalījās literārajā vakarā "Manī raksta Valmiera".

Liela nozīme literatūras propagandas darbam, kā zināms, ir dzīvajam vārdam. Aizvadītajā gadā lasītavas fonds tika atspoguļots arī literatūras apskatos. Tematiskie apskati nolasīti 28. pilsētas profesionāli tehniskajā skolā, Kauguru mācību konsultāciju punktā, rajona bibliotekāru semināros, tiesasnamā organizētajā sanāksmē nepilngadīgo lietu inspekcijas uzskaitē esošajiem pusaudžiem un viņu vecākiem. Kā jau katru gadu, regulāri apskati par dažādiem tematiem nolasīti rajona radiomezglā. Laikrakstā "Liesma" gada sākumā tika publicēti 2 raksti,

kuros analizēta lasītāju attieksme pret bibliotēkas grāmatām, kā arī pastāstīts par lasītāju vidū iecienītāko literatūru.

Lasītavas fonda ievērojamu daļu sastāda periodika. 1984.gadā lasītava saņēma 106 nosaukumu žurnālus un 28 nosaukumu laikrakstus, kas kopumā apmierina apmeklētāju pieprasījumus.

Regulāri strādāts ar vispārējo rakstu un recenziju kartotēku.

LTK varoņu piemiņa ir dārga un nemirstīga, bet viņu varoņdarbi būs paraugs neatlaidībai un pašaiizliedzībai nākamajām paaudzēm. Taču pats labākais piemineklis kritušo varoņu piemiņai ir mūsu šodienas darbs.

Atzīmējot mūsu zemes atbrīvošanas 40.gadadienu, rajona centrālā bibliotēka aizvadītajā gadā organizējusi dažādus pasākumus. Augusta mēnesī novadpētniecības muzejā bibliogrāfe iepazīstināja rajona skolu vēstures un sabiedrības mācības pasniedzējus ar literatūras izstādi un apskatu "Un tūkstoš sirdis varonība dzima..." par LTK notikumiem un mūsu rajona atbrīvošanu no vācu fašistiskajiem iebrucējiem. Apskatā "Uz mūžiem deviņpadsmitgadīgie" 28.profesionāli tehniskās skolas audzēkņi tika iepazīstināti ar fotoalbūmiem, jaunāko daiļliteratūru, kas veltīta LTK notikumiem, piemiņas vietām, skarot arī mūsu novadu. Pārruna "Neviens nav aizmirsts, nekas nav aizmirsts" notika Valmieras 3.konsultāciju punkta organizētajā vakarā, kurš veltīts atbrīvošanas 40.gadadienai, bet latviešu literatūras stundā - Kauguru mācību konsultāciju punktā. Kā centrālais un plašākais pasākums, kurš veltīts Valmieras atbrīvošanas 40.gadadienai, bija 28.septembrī rajona kultūras nama telpās organizētais literārais vakars "Manī raksta Valmiera". Pasākums tradicionāls, ne velti bibliotēkas direktora vietnieks A.Briedis ievadā uzaiicināja klausītājus rakstīt bibliotēkai, norādot, kurus literātus, saistītus ar Valmieru, viņi gribētu redzēt, dzirdēt. Valmieras vidusskolas absolvents, ieslodzītais Valmiermuižas cietumā LTK laikā, rakstnieks Miervaldis Birze dalījās savās atmiņās kā radies darbs "Visiem rozes dārzā ziedi..." un solīja, ka būs turpinājums grāmatai "Rozā zilonis", veltīts Valmierai. Dzejoļus lasīja Burtniekos dzīvojošais dzejnieks P.Zirnītis un valmieriete T.Skrīna, bet miniatūras - A.Briedis. Sarīkojumā bija aplūkojama plaša grāmatu un publicējumu izstāde, sarīkojuma noformējumu veidoja mākslinieks Juris Ore.

72

Tā kā 1984. gads uzskatāms par tiesiskās audzināšanas propagandas gadu republikā, tad lielu uzmanību juridiskās literatūras popularizēšanā veltīja arī centrālās bibliotēkas darbinieki. Rudens pusē lasītavā notika jautājumu un atbilžu pēcpusdienu "Cilvēks un likums", kurā piedalījās LPSR Nopelniem bagātais jurists tiesnesis Uldis Ozoliņš. Viņš atbildēja uz lasītāju iesūtītajiem jautājumiem, bet jautājumu iesūtīšanas laiks bija vairāk kā mēnesis, par ko vēstīja bibliotēkas telpās izliktā afiša un uzaicinājums. Žēl tikai, ka lasītāju atsaucība bija diezgan maza. 19. oktobrī lasītavas darbiniece S. Ģailīte nolasīja tematisku apskatu "Lai nebūtu: Ppēcēlieties, tiesa nāk". Ne-pilngadīgo lietu inspekcijas organizētajā sanāksmē ar juridisko literatūru iepazīstināti uzskaitē esošie pusaudži, runāts ar viņu vecākiem par jaunāko literatūru, kas skar jauniešu audzināšanas, pareizā ceļa izvēles jautājumus. Speckomandantūras audzēkņus vecākā bibliotekāre Z. Muncce organizētajā tematiskajā pēcpusdienā iepazīstināja ar sēriju "Aktuālais padomju romāns" iznākušajām grāmatām, ar sērijas uzdevumiem un iezīmēm.

Ļeņina dienās aprīļa mēnesī tika organizēta literāri muzikāla pēcpusdienu "Ļeņins - lasītājs un klausītājs" Valmieras neklātienes vidusskolas konsultāciju punktā speciālajā iestādē OC/78. Šajā sarīkojumā tika iekārtota plaša literatūras skate "Ļeņina tēls tēlotājā mākslā", nolasīts apskats, kurā iepazīstināja ar Ļeņinu kā lasītāju, viņa mīļākajiem literārajiem darbiem gan no krievu, gan ārzemju autoriem, runāja par to, kā Ļeņins lasīja, viņa attieksmi pret grāmatām un mākslu vispār.

Sagaidot LOSR 67. gadadienu, rajona radiomezglē tika nolasīts apskats "Sarkani pavedieni", kurā iepazīstināja ar literatūru par LOSR notikumiem un dalībniekiem, kā arī veltītajiem dzejoļu krājumiem latviešu un krievu valodās.

Katru gadu augusta mēnesī tiek organizētas speciālistu dienas pedagogiem. Aizvadītajā gadā centrālās bibliotēkas darbinieki rajona ģeogrāfijas skolotājus iepazīstināja ar jaunāko ģeogrāfijas literatūru apskatē "Ceļojumu pola", bet bioloģijas skolotāji noklausījās apskatu "Lai nepārtrūktu zaļā stīdziņa, kas mūs saista ar dabu". Par pirmsskolas bērnu audzināšanas un sagatavošanas jautājumiem skolai literatūras apskats "Lai audzinātu, jāiepazīst" tika nolasīts Valmieras piena kombināta bērnu dārza sagatavošanas grupas vecāku sapulcē.

28

Aizvadītajā gadā mūsu republikā plaši atzīmēja Tautas rakstnieka V.Lāča 80 gadu jubileju, kurai veltīts bija arī Valmieras drāmas teātrī organizētais pasākums. Tā dalībnieki varēja aplūkot plašo literatūras izstādi "Viņa spēks no zemes un jūras".

"Dzejnieces A.Skujņas dzīve un daiļrade ir neapturams ūdenskritums", tādas pārdomas bija lasāmas dzejnieces 75 gadu jubilejai veltītajos rakstos. Izmantojot A.Skujņas tuvinieku un laikabiedru atmiņu publikācijas, lasītavas darbiniece S.Gailīte sagatavoja literatūras apskatu "Tik ilgas un skumjas mans ieguvums". Apskats tika nolasīts arī bibliotēku darbinieku seminārā.

Maija mēnesī mūsu novadniekam, partijas veterānam un literātam A.Paeglem apritēja 80 gadi un revolucionāro tradīciju kluba "Sarkanā Valmiera" organizētajā A.Paegles godināšanas pasākumā rajona Kultūras namā bibliotēkas darbinieki piedalījās ar literatūras izstādi.

Aprīlis nu ir tas mēnesis, kad vismaz vienu dienu kļūstam nenopietni, bet tie, kuri caur kopīgiem smiekliem gribēja palikt pavisam nopietni, tika aicināti uz rajona centrālās bibliotēkas rīkoto smieklu vakaru "Ak, nabaga pilsētnieks!" kultūras namā. Pasākumā piedalījās žurnāla "Dadzis" mākslinieks U.Mežavilks, humoristi A.Freiberga, A.Auziņš, V.Vējš, valmierieši A.Lejiņš un A.Briedis, kinoamatieru studija "Kristīns" ar 3 filmām un Tautas deju ansamblis "Gauja". Bija karikatūru izstāde bibliotēkas mākslinieka J.Ores zīmēti dalībnieku draudzīgi sarīzi, bija humorisku publicējumu izstāde un raksti par viņiem. Asprātīgākos trokšņu-mīklu atminētājus turpat zīmēja U.Mežavilks. Sarīkojums izskanā "Dadža" vēstulī daļas vadītājs Viesturs Vējš atbildēja uz jautājumiem, bet rajona laikrakstā "Liesma" bija bibliotēkas darbinieku veidota sarīkojumam veltīta lapuse "Dadzis" viesojas "Aukstajā dušā".

Pagājušajā gadā darbu sāka TU Tēlotājas mākslas fakultāte. Nodarbības notika visbiežāk lasītavas telpās un aicināti piedalīties bija arī mūsu bibliotēkas lasītāji. Pārdomas un diskusijas izraisīja Filozofijas zinātnu kandidāta U.Augstkalna interesantā lekcija "PSKP 26.kongress par garīgo kultūru un sociālistiskā dzīves veida attīstības problēmām". Vienā no TU

29

nodarbībām klausītāji tika iepazīstināti ar tēlniecību, ieskatoties tās vēsturē, tuvāk pastāstot par žanriem un mūsu novadniekiem - tēlnieku G.Šķilteru, E.Āelderi, M.Langi, J.Zariņu u.c. Par šiem māksliniekiem bija iekārtota plaša grāmatu izstāde un mūsu novadnieku tēlnieku J.Zariņa un A.Vārpas medaļas no muzeja fondiem.

Dabaszinātņu literatūras propagandai organizējām tematisku pasākumu "Vulkānu noslēpumi. Mūsu planētas senatnes iemītnieki-dinozauri". Tajā piedalījās lektors no Maskavas. Pasākums notika lasītavas telpās, tas organizēts sadarbībā ar Apvienoto katlu direkciju. Aizvadītajā gadā bibliotēkai bija cieša sadarbība ar rajona radiomezgli. Vecākā bibliotekāre S.Ģailīte radioklausītājus iepazīstināja ar latviešu padomju autora jaunākajiem prozas darbiem, bērnu grāmatām, monogrāfijām par grafiķi J.Plēpi, LPSR Tautas skatuves mākslinieku P.Ļūci un J.Kubili. Ēterā izskanēja arī pārruna "Ritms dabā un cilvēka dzīvē".

Laikā, kad mūsu rajonā notika CA mācības, radiomezglā vairākkārt tika nolasīti apskati par literatūru veltītu šim tematam, bet rajona laikrakstā publicēts grāmatu un brošūru saraksts ar anotācijām "Ko zinām par civilās aizsardzības jautājumiem?"

Viens no interesantākajiem pasākumiem aizvadītajā gadā bija tikšanās ar viesiem no Igaunijas PSR. Elvas Grāmatu draugu biedrības pārstāvji līdz bija atveduši bagātu reto grāmatu kolekciju. Ļaudzos no izdevumiem varējām redzēt Latviju, arī Valmieru, kaut vai mazā formāta albūmi par Rīgu, kuri izdoti sakarā ar pilsētas septiņsimtgadi 1901.gadā. Pats jaunākais un patīkamākais, protams, bija P.Rozīša "Valmieras puiku" izdevums, kuru viesi uzdāvināja mūsu bibliotēkai. Savukārt Elvas viesi tika iepazīstināti ar krāšņākajām, interesantākajām un retajām grāmatām no mūsu bibliotēkas fondiem. Par šo tikšanos un gūtajiem iespajdiem bija ievietots apraksts arī rajona laikrakstā. Gada sākumā S.Ģailīte laikrakstā "Liesma" publicēja 2 rakstus "Grāmata un lasītājs", "Tu un bibliotēkas grāmata", kuros iepazīstināja ar lasītāju vidū visiecienītākajām grāmatām, sniedza nelielu ieskatu par izdevniecību plēnos paredzētajām grāmatām, kā arī analizēja lasītāju attieksmi pret grāmatām. Rakstā tika norādīts, ka cietsirdīgāko

lasītāju attieksme pret grāmatu būs redzama izstādē 1.aprīlī kura pēc tam tiešām radija izbrīnu pašu bibliotēkas apzinīgāko lasītāju vidū. Nevar taču apstrīdēt F.Bēkona atziņu, ka grāmatas ir domu kugi, kas ceļo pa laika viļņiem un saudzīgi nes savu vērtīgo kravu no paaudzes uz paaudzi.

Vecākā bibliotekāre: *S. Gaite*

Metodiskais darbs.

Rajona centrālās bibliotēkas visas nodaļas sniedz metodisku palīdzību pilsētu un ciemu bibliotēkām. Šajā gadā mūsu bibliotēka ir cieši pieturējusies pie šī norādījuma. Bibliotēku apmeklējumos ir piedalījušies komplektēšanas un apstrādes nodaļas darbinieki, lasītāju apkalpošanas nodaļas, FION vecākā bibliotekāre, kā arī bibliogrāfe un metodiķe. Lai gan šis darbs īpaši aktīvs izvērtās tikai gada pēdējā ceturksnī, tomēr padarīts ir daudz. Palīdzēts tīri praktiski sakārtot kādu kartotēku, izveidot jaunu lasītāju grupu, tikt kārtībā ar fonda kārtošānu, kā arī doti vispārēji norādījumi dažādos darba virzienos.

Metodiskā darba veikšanā lielu darbu darījušas Mazsalacas un Rūjienas zonas bibliotēkas, kuras ne tikai apmeklējušas savas zonas bibliotēkas, bet arī organizējušas vairākus seminārus saviem bibliotekāriem.

Metodiskā padome ir izveidota 10 cilvēku sastāvā. Tajā iesaistīti Valmieras, Mazsalacas un Rūjienas pilsētu un bērnu bibliotēku metodiķi, kā arī centrālās bibliotēkas nodaļu vadītāji. 1984. gadā metodiskā padome izskatīja sekojošus jautājumus:

- pirmrindas pieredzes skolu skate,
- metodiskais darbs zonās,
- RCB padomes un metodiskās padomes lēmuma "Par grāmatu fonda saglabāšanu un metodiskā darba uzlabošanu rajona bibliotēkās" izpildes gaitu,
- lasītāju iesaistīšana un apkalpošana. Dažādu nozaru literatūras propaganda. Grāmatu fonda izmantošana un saglabāšana.
- Bibliogrāfiskā darba uzlabošana rajona bibliotēkās.

Īpaša uzmanība 1984. gadā tika pievērsta bibliogrāfiskā darba uzlabošanai. Ierosinājums izskatīt bibliogrāfisko darbu nāca no Rūjienas zonas metodiķiem. 1984. gada 4. ceturksnī sastādīja praktisko nodarbību plānu. Jau notikušas nodarbības pa zonām. Plāns ir plašs un sastāv no 5 galvenajām nodaļām:

- 1) Bibliogrāfiskais uzzīņu aparāts
- 2) Informācijas darbs
- 3) Bibliogrāfiskais uzzīņu darbs
- 4) Bērnu bibliotēku bibliogrāfiskais darbs. Bibliogrāfiskais darbs ar bērniem ciemu bibliotēkās.
- 5) Nodarbību rezultātu rezumēšana zonu bibliotēkās.

Plāns paredzēts 2 gadiem.

Metodiskā darba galvenie rādītāji.

	1983.	1984.
1. Bibliotēku apmeklējumi	55	55
2. Kvalifikācijas celšanas pasākumi		
semināri	10	8
praktikumi	2	2
3. Konsultācijas	21	23
4. Ekskursijas pieredzes apmaiņai I		I

Aizvadītajā gadā pieredzes apmaiņas ekskursija bija organizēta uz Alūksnes rajona bibliotēkām. Bez CB apmeklējām arī 2 ciemu bibliotēkas. Bibliotēku apmeklējumi daļēji bija apgrūtināti bibliobusa remonta dēļ. Tuvāk centram esošās bibliotēkas apmeklētas vairākkārt. Grūtāk bija ar tām, kur nokļūšana ar sabiedrisko transportu ir sarežģīta.

Atsevišķas bibliotēkas apmeklētas vairākkārt. Tas galvenokārt saistīts ar darbinieku maiņu un jaunā darbinieka ievadīšanu darbā. Šeit jāatzīmē darbs ar Dikļu c. I. bibliotēkas jauno darbinieci. Bibliotēka apmeklēta 7 reizes, tikpat reižu apmeklēta Kocēnu c. I. bibliotēka. Trīs un vairāk reižu apmeklētas Burtnieku ciema, Jeru ciema, Matīšu ciema un Rencēnu ciema bibliotēkas. Valmieras zonas bibliotēkas CB ir apmeklējusi visas, daļēji arī bibliotēkas Mazsalacas un Rūjienas zonās.

Semināri.

1984. gadā semināru nodarbību sagatavošanā izmantoti V. Lāča LPSR Valsts bibliotēkas dotie obligātie temati un iekļauti mūsu rajona bibliotēku aktuālie jautājumi. Vairākkārt runāts par sekojošām tēmām:

- Juridiskās literatūras propaganda (sakarā ar republikānisko konkursu)
- Bibliogrāfiskais darbs rajona bibliotēkās.

Pēc semināriem notika praktiskās nodarbības par bibliogrāfiskā darba jautājumiem.

Praktikumi 1984. gadā notikuši 2 ciemu bibliotekārēm. Abas viena pēc otras ar pusgada starpību mainījās Kocēnu ciema I. bibliotēkā.

Regulārs darbs tiek veikts arī uz vietas - metodiskajā kabinetā.

Izveidota jauna uzskatāmā agitācija. Ik mēnesi analizētas bibliotēku iesūtītās skaitliskās atskaites, informācijas un darba plāni, nepieciešamās ziņas izrakstot plānotā un izpildītā darba kartotēkās. 1984.gadā kartotēkā izdalīta jauna iedaļa "Lielajai Uzvarai - 40". Jaunsaņemtos metodiskos materiālus un speciālos žurnālus apstrādā, veicot izrakstus metodisko materiālu kartotēkā.

Apmeklējot rajona bibliotēkas, tām ir doti uzdevumi, kuru izpilde uzlaboja bibliotēku darbu. 1984.gadā apkopotas informācijas par sekojošiem tematiem:

- Darbs ar lasītājiem. Problēmas šai darbē.
Informācija dota rajona IK.
- PSKP CK 1983.gada jūnija Plēnuma lēmumu izpildes gaita rajona bibliotēkās.
Informācija dota rajona IK.
- Sagatavota informācija par Vecates ciema bibliotēku darbu
- Juridiskās literatūras propagandas darbs rajona bibliotēkās 1984.gadā.
- PSKP CK 1983.gada decembra Plēnuma lēmumu propaganda.

Aizvadītajā gadā CB nav uzaicināta piedalīties nevienā ciemu IK sēdē, kur izskatīts kultūras darbs.

1984.gada pēdējā ceturksnī mūsu rajonā notika V.Lāča LPSR Valsts bibliotēkas metodiskās nodaļas darbinieku rīkotā pārbaude par jautājumiem, ko izskatīja bibliotēku darbinieku republikāniskajā sanāksmē Valkā. Pārbaudē konstatētie trūkumi izanalizēti bibliotēku darbinieku seminārā, doti termiņi to novēršanai.

Meto diskā darba virzieni 1985.gadā:

1. Turpināt pievērst uzmanību "Bibliotēku tehnikas minimuma" prasību stingrai ievērošanai.
2. Uzlabot bibliotēku telpu estētisko noformējumu.
3. Sekot "Bibliogrāfiskā darba uzlabošanas " plānu izpildei.

Bibliogrāfiskais uzzīņu un informācijas darbs.

Aizvadītajā 1984.gadā liela vērība tika veltīta literatūras propagandai par mūsu republikas atbrīvošanas 40.gadadienu, piegādes uzdevumu izpildes gaitai, cīņas pastiprināšanai pret kontrpropagandu. Centrālajā bibliotēkā tika daudz darīts lasītāju daudzveidīgo pieprasījumu apmierināšanai.

1984.gadā izpildītas 1225 uzzīņas: par sabiedriski politiskiem tēmatiem - 452, dabas zinātņu un tehnikas - 43, ražošanas - 62, lauksaimniecības - 38, literatūras zinātnes un kritikas - 203, mākslas - 177, pērējās - 220. Lai bibliotēkas darbiniekiem, kas strādā pie lasītāju apkalpošanas, sniegtu bibliogrāfiskās uzzīņas, tika izmantots CB uzzīņu aparāts, kurā ietilpst centrālais alfabētiskais un sistematiskais katalogs un kartotēkas, kā arī bibliogrāfisko līdzekļu un uzzīņu fonds. Bez tam bibliotēkas darbinieki, lai labāk varētu veikt lasītāju apkalpošanu, ir izveidojuši arī tematiskās kartotēkas, kurās tiek atspoguļota literatūra par noteiktiem jautājumiem plašāk un daudzpusīgāk. Abonementa darbinieces lielu uzmanību ir pievērsušas aktieru un teātra mākslas cienītāju labākai apkalpošanai. Šiem lasītājiem ir adresēta abonementa darbinieku jau daudzus gadus veidotā un regulāri papildinātā kartotēka par mākslas literatūru. Vidusskolēni profesionālās orientācijas stūrītī var iepazīties ne tikai ar izdevumiem, kas stāsta par dažādām profesijām, bet arī ar šiem jautājumiem veltītu tematisku kartotēku "Tava nākamā profesija", kurā ietverta literatūra par attiecīgām grāmatām un rakstiem, kā arī daļlīteratūras darbi. Lasītāju daudzveidīgo pieprasījumu izpildē liela vieta ierādāma arī uzzīņu un bibliogrāfisko izdevumu fondam, kas regulāri tiek papildināts ar jaunākajiem uzzīņu, statistikas krājumiem, enciklopēdijām, vārdnīcām, mūsu valsts centrālo bibliotēku un V.Lāča LPSR Valsts bibliotēkas izdotajiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem.

Individuālajā darbā ar lasītājiem, literatūras izstāžu veidošanā, masu pasākumos, sniedzot bibliogrāfiskās uzzīņas, izmantoti bibliogrāfiskie līdzekļi, kas veltīti V.I.Leņina, PSRS, Latvijas

PSR Valsts un Latvijas Ļeņina komjaunatnes prēmiju laureātiem, svarīgākiem notikumiem, jubilejām un atceres dienām attiecīgajā gadā un ceturksnī. Ļoti pārdomāti un aktuālām problēmām veltīti bija arī 1984. gadā izdotie bibliogrāfiskie līdzekļi "Cilvēki un lietas", "Ritms dabā un cilvēka dzīvē", kā arī vēl daži citi. Bet, diemžēl to nevar teikt par visiem izdotajiem bibliogrāfiskajiem materiāliem, kā arī par metodisko un bibliogrāfisko materiālu krājumiem. Bibliotēku darbiniekiem likās, ka nebija vajadzīgs īpaši propaģandēt bibliogrāfiskajā līdzeklī "Lai satiktos ar brīnumu" ietvertu literatūru, jo tajā apskatītās grāmatas ir lasītājiem pietiekami pazīstamas un iemīļotas. Tāpat zināmus iebildumus izraisīja metodisko materiālu un bibliogrāfisko sarakstu krājumā "Lielajai Uzvarai - 40" ievietotie materiāli. Daudzi bibliogrāfiskie līdzekļi tiek saņemti arī ar lielu novēlošanos.

Pagājušajā gadā liela vērtība tika veltīta informācijas darbam, kopkatalogu veidošanai vairākās iestādēs. Bibliotēkas darbinieki ir snieguši individuālo un grupālo informāciju par centralizētajā bibliotēku sistēmā saņemto literatūru Valmieras pilsētas un rajona iedzīvotājiem. Bibliotēkas lasītāju individuālo informēšanu veica galvenokārt abonementa darbinieki, kuri ir snieguši individuālo informāciju pedagogu, dažādu nozaru speciālistu, teātra grupas lasītājiem par jaunāko literatūru viņu specialitātē un par citiem viņus interesējošiem jautājumiem. Bez tam individuāli ir informēti arī rajona un Valmieras pilsētas iestāžu vadošie darbinieki: LKP Valmieras rajona komitejas nodaļu vadītāji un sekretāri, Valmieras pilsētas TDP deputāte, kas atbild par kultūras darba jautājumiem. 1984. gadā uzmanība bija veltīta tam, lai regulāri informāciju saņemti abonenti par kultūras un mākslas jautājumiem. Centrālā bibliotēka šāda veida informāciju tika sniegusi kultūras nodaļas vadītājam, rajona kultūras nama direktorei, pieminekļu aizsardzības inspektoram, LKP rajona komitejas propagandas un agitācijas nodaļas instruktoram, kas atbild par kultūras darba jautājumiem, Valmieras teātra režisora palīdzei literāros jautājumos, dzimtsarakstu nodaļas vadītājam. Par dabas un pieminekļu aizsardzības jautā-

jumiem tika informēti šīs biedrības darbinieki. Aizvadītajā gadā sniegta informācija arī grupālajiem abonentiem. Lai uzlabotu šo abonentu apkalpošanu ar informāciju par noteiktiem viņus interesējošiem jautājumiem, CB darbinieki pievērsuši sevišķu vērību kopkatalogu veidošanai rajona iestādēs. Kopkatalogs par lauksaimniecības literatūru ir izveidots agrorūpniecības apvienības lauksaimniecības pirmrindas pieredzes propagandas kabinetā. Par lauksaimniecības literatūras jaunieguvumiem sniegta informācija gan agrorūpniecības apvienības darbiniekiem, gan arī lauksaimniecības speciālistiem. Bibliotēkas darbiniekiem izveidojusies laba sadarbība ar Tautas izglītības nodaļas metodisko un profesionālās orientācijas kabinetiem. Profesionālās orientācijas kabinetā ir izveidots kopkatalogs un kopkartotēka par profesionālās orientācijas jautājumiem, kuros ietverti grāmatu un citu materiālu bibliogrāfiskie apraksti, kā arī nepublicēto materiālu apraksti. 1984.gadā ir iesākts strādāt arī pie šāda kopkataloga veidošanas metodiskajā kabinetā. Profesionālās orientācijas un metodiskā kabineta darbinieki, vispārizglītojošo skolu mācību priekšmetu skolotāji, vakara un neklāties vidusskolu, 36.PPTKV vispārizglītojošo mācību priekšmetu pasniedzēji un 28.PPTS speciālo priekšmetu skolotāji, A.Pelšes Rīgas politehniskā institūta Valmieras konsultāciju punkta pasniedzēji tiek informēti par jaunāko literatūru savā specialitātē.. Bez tam informācija sniegta arī Valmieras bērnu mākslas skolas, Valmieras un Rūjienas bērnu mūzikas skolas pasniedzējiem. Bet informāciju par juridisko literatūru ir saņēmuši nepilngadīgo lietu inspekcijas, Tautas tiesas un Iekšlietu daļas darbinieki.

Bibliogrāfiskās informācijas darbā liela nozīme ir arī bibliogrāfiskajiem apskatiem un literatūras izstādēm, kas tiek organizētas bibliotēkā, kā arī dažādās iestādēs un organizācijās, publikācijām rajona laikrakstā "Liesma", literatūras apskatiem rajona radioraīdījumos. Lasītavas vecākā bibliotekāre S. Gaillite 1984.gadā ir iepazīstinājusi rajona radioklausītājus ar jaunieguvumiem centrālajā bibliotēkā, literatūru par civilo aizsardzību, par Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas no-

87

tikumiem un dalībniekiem, veltījumu dzejoļu krājumiem latviešu un krievu valodā, par ritmiem dabā un cilvēka dzīvē, izmantojot Valsts bibliotēkas izdoto bibliogrāfisko līdzekli. Rajona iedzīvotāji laikrakstā "Liesma" varēja izlasīt par 1983.gadā lasītāju iemīļotākajām grāmatām uncivilās aizsardzības jautājumiem veltīto literatūru. Katru gadu augustā rajona centrālā bibliotēka kopā ar TĪN metodisko kabinetu organizē speciālistu dienas vispārizglītojošo skolu skolotājiem. Aizvadītajā gadā ģeogrāfijas un bioloģijas skolotājiem notikuši literatūras apskati par jaunāko literatūru viņu specialitātē, bet vēstures un sabiedrības mācības skolotājiem - par Uzvaras 40.gadadienu, mūsu rajona atbrīvošanu no vācu fašistiskajiem iebrucējiem, kā arī plaša šīs literatūras izstāde. Pagājušajā gadā literatūras apskati un izstādes bijušas arī Valmieras neklātienes vidusskolas konsultāciju punkta audzēkņiem un skolotājiem. Kauguru konsultāciju punktā - literatūras apskats un plaša literatūras izstāde veltīta mūsu republikas atbrīvošanas 40.gadadienai, Valmieras 3.konsultāciju punktā - literatūras apskats par Lielo Tēvijas karu, speciālās iestādes OC 78/2 konsultāciju punkta audzēkņi literārā muzikālajā pēcpusdienā noklausījās literatūras apskatu par ģeogrāfijas tēlu tēlotājā mākslā un literatūras izstādē apskatīja šai tēmai veltītos albumus un citus izdevumus. Literatūras apskatu par Lielajam Tēvijas karam veltītajiem izdevumiem noklausījās 28.PPTV audzēkņi. Piena kombināta bērnu dārza 5.grupas vecāki šāda veida pasākumā tika iepazīstināti ar literatūru par pirmsskolas vecuma bērnu audzināšanu. Vēl literatūras apskati ir par jaunāko pedagogijā un tiesiskajā audzināšanā ir nolasīti nepilngadīgo lietu inspekcijas organizētajā pasākumā uzskaitē esošajiem pusaudžiem un jauniešiem un viņu vecākiem. Kultūras Tautas universitātes Tēlotājas mākslas fakultātes dalībnieki vienā no nodarbībām varēja aplūkot iespieddarbu izstādi par tēlniecību. Rakstnieka un valstsvīra V.Lāča un mūsu novadnieka Alberta Paegles 80 gadu jubileju atzīmēšanas laikā bija iespējams iepazīties plašās literatūras skatēs ar materiāliem par viņu dzīvi un darbību.

1984.gadā bibliogrāfiskās zināšanas propagandētas, strādājot individuāli ar lasītājiem, arī literatūras izstādēs par jaunākajiem bibliogrāfiskajiem līdzekļiem.

88

Pagājušajā gadā ievērojama vieta tika ierādīta metodiskajam darbam bibliogrāfiskajos jautājumos. Aktuālākais šajā darbā tika apskatīts rajona bibliotēku darbinieku semināros. Gada laikā apmeklēta lielākā daļa ciemu un pilsētu bibliotēku, kur sniegtas arī individuālās konsultācijas. Centrālās bibliotēkas darbinieki netika izvirzījuši pirmrindas pieredzes skolu bibliogrāfiskajā darbā, jo šādā pirmrindas pieredzes skolā būtu pārāk liels dalībnieku skaits, kas apgrūtinātu atsevišķu darba jautājumu praktisku izskaidrošanu, un bez tam būtu jāreķinās arī ar autobusu satiksmi, tādēļ tika organizētas praktiskās nodarbības par bibliogrāfiskā darba sarežģītākajiem jautājumiem Valmieras, Mazsalacas un Rūjienas zonās.. Metodiskajā padomē tika apspriests šo nodarbību plāns. 1984.gadā zonās ir notikušas praktiskās nodarbības par novadpētniecības un bibliogrāfisko līdzekļu kartotēku pilnveidošanu. Atzīmējams arī tas, ka Rūjienas un Mazsalacas zonās ievērojami uzlabojies metodiskais darbs. Šo zonu metodiķi ir apmeklējuši savu zonu bibliotēkas, snieguši konsultācijas un devuši norādījumus arī par bibliogrāfisko darbu ciemu bibliotekāriem.

Aizvadītajā gadā ir paveikts zināms darbs, lai tiktu pilnveidots bibliogrāfisko uzziņu un informācijas darbs, bet, neskatoties uz to, rajona centrālajai bibliotēkai vajadzētu vēl uzlabot grupālās informācijas abonētu apkalpošanu, īpaši tas attiecas uz lauksaimniecības speciālistu un rajona priekšmetu skolotāju nodrošināšanu ar informāciju, bez tam nepieciešams turpināt darbu pie kopkatalogu un kopkartotēku veidošanas.

Novadpētniecības darbs.

1984.gadā tika atzīmēta gandrīz visu mūsu republikas rajonu atbrīvošana no vācu fašistiskajiem iebrucējiem. Šis svarīgais notikums, kā arī gatavošanās Uzvaras 40.gadadienai, iezīmēja CB novadpētniecības darba galvenos pamatvirzienus. Bez tam liela vērtība tika veltīta arī ievērojamu novadnieku jubileju atzīmēšanai. Par mūsu rajona atbrīvošanas 40.gadadienu saistīto uzziņu un citu novadpētnieciska rakstura uzzi-

nu izpildē izmantota novadpētniecības kartotēka, bibliogrāfiskie līdzekļi, metodisko un bibliogrāfisko materiālu krājumi un dažādi uzzīņu izdevumi. Daudz novadpētniecības materiālu, kā arī ziņas par ievērojamiem novadniekiem, par kuriem līdz šim gandrīz nekas citos izdevumos nebija minēts, var uzzināt jau izdotajos "Latvijas Padomju enciklopēdijas" sējumos.

Sagaidot Valmieras rajona atbrīvošanas 40.gadadienu, CB lasītāji varēja iepazīties ar literatūras izstādēm, kurās bija iekļauta literatūra par tām tālajām dienām pirms 40 gadiem un par Valmieras šodien. Abonementā bija izveidota izstāde "Valmiera šodien", bet lasītavā plaša literatūras izstāde ar novadpētnieciskiem materiāliem. Skolotāju augusta apspriežu laikā pedagogi tika iepazīstināti ne tikai ar jaunāko literatūru par Lielo Tēvijas karu, bet arī ar iespieddarbiem, kuros var atrast ziņas par mūsu novada atbrīvošanu no vācu fašistiskajiem iebrucējiem. Literatūras apskati, kuros ietverti materiāli ar novadpētniecisku raksturu nolasīti arī 28.profesionāli tenniskās skolas audzēkņiem, Valmieras neklātienes vidusskolas 3.konsultāciju punkta audzēkņiem.

Mūsu novadniekam partijas veterānam Albertam Paeglem 1984.gadā atzīmēja 80 gadu jubileju. Viņam veltītu godināšanas pasākumu organizēja revolucionāro tradīciju klubs "Sarkanā Valmiera". CB šajā pasākumā piedalījās ar plašu literatūras skati, kurā bija atspoguļoti novadpētnieciski materiāli par veterāna dzīvi un daiļradi. Ar plašu literatūras skati, kurā bija ietverti materiāli par Latvijas PSR Tautas dzejnieka Jāņa Sudrabkalna dzīvi un daiļradi, viņa iespaidiem par Valmieru, varēja iepazīties bibliotēkas lasītāji. Interesanta bija arī Jāņa Cimzes 170 gadu jubilejai veltītā izstāde.

Sakarā ar tradicionālajām Mākslas un Dzejas dienām, lasītavā bija iekārtotas literatūras izstādes par šo pasākumu dalībniekiem un norisi rajonā.

Pagājušajā gadā pie CB sāka darboties TU Tēlotājas mākslas fakultāte. Viena no tās nodarbībām bija veltīta mūsu novadniekiem-tēlniekiem.

Aizvadītajā gadā uzmanība bija pievērsta arī tam, lai bibliotekāri pilnveidotu savas zināšanas par novadpētniecības darbu.

Valmieras un Rūjienas zonu bibliotekāri tika iepazīstināti vēl atkārtoti ar to, kā kartot bibliogrāfiskos aprakstus savās novadpētniecības kartotēkās, ievērojot V.Lāča LPSR Valsts bibliotēkas dotos jaunus metodiskos norādījumus par bibliogrāfiskajām kartotēkām.

Bez tam Valmieras zonas ciemu bibliotekāri varēja noklausīties Valmieras novadpētniecības un muzeja darbinieka J.Kalnača lekciju par šo ciemu kultūras un mākslas pieminekļiem, to izpēti un saglabāšanu.

Vecāka bibliogrāfe: *B. Jorā*

91

Bibliotēku fondu komplektēšana
un organizācija.

Aizvadītajā gadā Valmieras CBS komplektēšanas un apstrādes nodaļa saņēmusi un apstrādājusi 28017 iespieddarbu. Katrs nodaļas darbinieks vidēji apstrādāja 6310 iespieddarbu. Gada laikā fonds visā sistēmā pieaudzis par 2778 vienībām un fonda kopējais lielums visā sistēmā uz 1985.gada 1.janvāri ir 504.750 vienības. Redzam, ka salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem fonds ir audzis ļoti minimāli. Procentuāli visa fonda sadalījums, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir šāds:

<u>Nodaļas</u>	<u>1983.</u>	<u>1984.</u>
I, 2, 3k, 3, 9	13,12	13,07
0	4,74	5,08
5, 5A	2,83	2,80
6I	1,57	1,57
9I	1,70	1,69
6	3,43	3,37
63	3,39	3,36
7	4,18	4,22
7F	1,39	1,34
4	0,71	0,70
8	2,68	2,80
Daiļliteratūra .	53,09	52,98
Pirmsskolas vec.	7,17	6,98

Procentuāli fonda pieaugums 1984.gadā ir 0,55%, 1983.gadā tas bija 1,35%. Fonda pieaugums nav samazinājies, palielinoties izslēgtās literatūras daudzumam, bet gan samazinot pasūtītās literatūras daudzumu. Analizējot mūsu Valmieras CBS fondus un lasītāju pieprasījumus, esam nonākuši pie secinājuma, ka gandrīz visās ciemu bibliotēkās lasītāju pieprasījumus apmierina 2 eks.daiļliteratūras un 1 eks. nozares literatūras. Protams, atsevišķi izdevumi šādā eksemplāru skaitā uzreiz nespēj apmierināt visus pieprasījumus. Taču mums ir jāreķinās ar to, ka pēc 2-3 gadiem šo literatūru pieprasīs daudz mazāk un, komplektējot lielāku eksemplāru skaitu, radīsies liekie eksemplāri. To, protams, nevar attiecināt uz bibliotēkām, kur ir 400, 500 un vairāk lasītāju.

1984.gadā izslēgtas 25.239 vienības. Procentuāli visa izslēgtā literatūra sadalās šādi:

Sabiedriski politiskā	18,66%
Vipārīgā	7,13%
Dabaszinātņu	2,82%
Medicīnas	2,61%
Ģeogrāfijas	1,53%
Tehnikas	5,37%
Lauksaimniecības	5,73%
Mākslas	4,28%
Fizkultūra un sports	2,83%
Valodniecība	0,62%
Literatūras zinātne	1,67%
Dailīliteratūra	39,72%
Pirmsskolas vec.bērniem	6,70%

Salīdzinot ar citiem gadiem, palielinājies izslēgtās literatūras daudzums pirmsskolas vecuma bērniem. Gandrīz visa bērnu literatūra tiek izdota brošētos vākos. Un šādu grāmatu mūžs, diemžēl, nav ilgs. Literatūra tiek izslēgta regulāri divas reizes gadā pa atsevišķiem iemesliem. Procentuāli tā sadalās šādi:

- 1) lasītāju nozaudētās - 3,62%
- 2) nol ietotā - 70,84%
- 3) nodota citām bibliotēkām - 3,40%
- 4) novecojusi - 17,61%
- 5) pazudušas nezināmu iemeslu dēļ - 2,72%
- 6) pēc Kultūras ministrijas norādījuma - 0,46%

Salīdzinot ar 1983.gadu, samazinājies nezināmu iemeslu dēļ pazudušās literatūras daudzums. 1983.gadā tas bija 5,47%. Tas liecina par to, ka ir veikts darbs fonda saglabāšanā. Mūsu darbā ļoti liela uzmanība ir pievērsta tam, lai lasītāju formulāri būtu aizpildīti pilnīgi precīzi, lai visa lasītājiem izsniegtā literatūra būtu precīzi uzskaitīta un registrēta lasītāju formulāros.

XXDivas reizes gadā tiek veikta arī norakstītās literatūras kataloga kartiņu izņemšana no centrālajiem katalogiem, no

uzskaites kataloga, ja tiek norakstīts pēdējais eksemplārs.

Komplektēšanas un apstrādes nodaļas darbinieki 1984.gadā ir veikuši 6 inventarizācijas. Neviena no tām nebija plānotā, bet gan visas notikušas darbinieku maiņas dēļ. Veirākās bibliotēkās, kā piemēram, Bērzaines c., Rencōnu c. 2. un Kocēnu ciema I. bibliotēkā inventarizācijas tika veiktas arī 1983.gadā. Šī biežā kadru maiņa bibliotēkām nenāk par labu. Rodas lielas nekārtības gan fonda kārtojumā, gan formulāru aizpildīšanā.

Mūsu rajonā uz I lasītāju bija:

1982.gadā	26,69	vienības
1983.gadā	30,66	"
1984.gadā	28,71	"

Redzam, ka iespieddarbu skaits uz I lasītāju gada laikā samazinājies. Pilsētu bibliotēkās uz I lasītāju ir 21,2 iespieddarbu, ciemu bibliotēkās - 39,88, bet bērnu bibliotēkās 19,36 iespieddarbu uz I lasītāju. Kaut gan šis rādītājs ciemu bibliotēkās samazinājies par 4 vienībām, taču tas vēl ir samērā augsts. Mūsu rajonā vidējais grāmatu fonds ciemu bibliotēkās ir 10480 vienības. Lasītāju skaits, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ciemu bibliotēkās pieaudzis par 165, bet visā sistēmā par 112 ar to, pieaudzis tāds rādītājs kā apgrozība.

1982.gadā	- 1,02
1983. "	- 0,70
1984. "	- 0,95

1984.gadā visi saņemtie jaunieguvumi sadalās procentuāli šādi:

I,2,3k,3,9	- 17,36
0	- 13,06
5,5A	- 2,70
6I	- 2,65
6	- 4,07
63	- 4,40
7	- 5,59
7F	- 1,68
4	- 0,53
8	- 3,94
Daillit.	- 37,86
Pirmsskolas	- 4,82

Bibliotēku kolektors no gada gadā mūsu prasības pēc literatūras apmierina arvien labāk. Nepieprasīto literatūru mēs tikpat kā nesapējam. Ļoti liels ieguvums ir Bibliotēku kolektora organizētie literatūras apskati. Tie mums ļoti palīdz literatūras komplektēšanā. Sevišķi tas jāsaaka par literatūru krievu valodā. Fonda pareizai komplektēšanai tiek izmantots komplektēšanas palīgaparāts.

1984.gadā tika veikts regulārs darbs ar izdevniecību tematiskajiem plāniem. Pasūtīta literatūra no 65 plāniem. Pavisam pasūtīti 17.290 eks. par summu 19.320 rbļ. 99 kap. Skaitliski pasūtītās literatūras daudzums ir mazāks nekā iepriekšējā gadā. To var izskaidrot ar mūsu nolūku nepārblīvēt ciemu bibliotēkām fondus ar liekajiem eksemplāriem. Tematisko plānu izskatīšanā un literatūras komplektēšanā piedalās komplektēšanas padome, kuras sastāvā ietilpst LAN, KAN, FION darbinieki, kā arī pilsētu un bērnu bibliotēku vadītāji.

Atskaites gadā tika veikts arī darbs pie katalogu organizācijas. Šeit var minēt jauno kartiņu iepludināšanu centrālajā alfabētiskajā un nosaukumu katalogā, kā arī uzskaites kartiņu iepludināšanu uzskaites katalogā.

Valmieras CBS 1984.gadā tāka veikti arī pasākumi, lai 1985.gadā mēs varētu sākt pāriet uz BBK. Visi jaunieguvumi jau tiek klasificēti pēc jaunajām tabulām un arī katalogu kartītes šifrē pēc BBK. Bibliotēku darbinieku semināros ir notikušas teorētiskas un praktiskas nodarbības rajona bibliotekāriem. Tiek sniegta metodiska un praktiska palīdzība uz vietas ciemu bibliotēkās, piem., Dikļu c.I., Kocēnu c. I., Dikļu c.2., Matīšu, Burtņieku u.c. bibliotēkās.

Viena darbiniece aizvadītajā gadā ir apmeklējusi kvalifikācijas celšanas kursus.

Komplektēšanas un apstrādes nodaļas

vadītāja: *Mukufan*